

FIGYELŐ

ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Gyógypedagógiai Módszertani és Rehabilitációs Intézet

Az inkluzív iskolafejlesztés első lépései Migori megyében, Tagache, Senya, Kumoni, Tiani és Kanga települések iskoláiban

PERLUSZ ANDREA

perlusz.andrea@barczy.elte.hu

DOI: [10.52092/gyosze.2023.1.11](https://doi.org/10.52092/gyosze.2023.1.11)

Magyarország Kormánya a *Hungary Helps program* keretében támogatta az ADRA Adventista Fejlesztési és Segély Alapítvány és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar közös pályázatát, melynek címe: „SUNCEP Iskolafejlesztési program és módszertani támogatás Kenyában fogyatékkal élő diákok részére”.

A program keretében – a főként gyógypedagógusokból, pedagógusokból és pszichológusból álló – 9 fős csoportunk 10 napot töltött Kenyában, Migori megyében, ahol települési iskolák pedagógusaival, tanulóival és a szülőkkel, valamint a helyi közösség képviselőivel dolgoztunk együtt.

Iskolafejlesztési programunk partnerintézményei a következők voltak:

Tagache Primary School, ahol 533 tanulóval összesen 9 fő pedagógus dolgozik, valamint további 2 fő a szülők anyagi támogatásával. A *Senye Primary School*-ban 898 gyermek tanul, az iskolában összesen 14 fő pedagógus dolgozik, *Kumoni Primary School* 529 tanulóval és 10 fő pedagógussal, valamint a *Tiany Godjope Primary School* 354 tanulóval és 15 pedagógussal. Mindössze egy intézmény, a *Kanga Onditi Primary School* rendelkezik egy éppen kiépülőben lévő speciális részleggel fogyatékossgal élő gyermekek számára. Az iskolában összesen 9 pedagógus dolgozik, akik közül egy főnek van győgypedagógiai végzettsége, és 380 tanuló jár az iskolába.

Ezek az iskolák még soha nem vettek részt a fogyatékossgal élő tanulókat érintő támogató programban, nagyon nyitottak voltak minden támogatásra, ami a tanulók számára megfelelő adaptált oktatási módszerek megismerését, a fogyatékossgal élő gyermekek számára megfelelő tanulási támogatási formák biztosítását, a tanulók számára megfelelő oktatási infrastruktúrát, az oktatási eszközök és tananyagok biztosítását célozták.

A programra való felkészülés első lépéseként 22 kérdésből álló kérdéssort juttattunk el az ADRA Kenya közreműködésével a kenyai oktatási hatósághoz, amelyből tájékozódunk a sajátos nevelési igényű gyermekek helyi diagnosztikai és terápiás lehetőségeiről, a többségi és speciális oktatás kínálatáról, valamint a tanév rendjéről és az oktatást meghatározó jogszabályi háttérrel és tartalmi szabályozókról (tanterv).

Ezt követően az iskolákról kapott videófelvételeket elemeztük, amelyből láthatóvá vált, hogy a kiválasztott intézmények infrastrukturális ellátottsága meglehetősen alacsony szintű, a tantermek

vagy nem rendelkeznek tetővel, bútorzattal (pl. padok, asztalok és székek a tanulók számára), vagy amennyiben van tető, a tantermek sötétek és a padlóburkolat hiánya miatt porosak. Egy iskola kivételével az osztályterekben nem találhatóak sem tanulást támogató eszközök, sem tankönyvek, munkafüzetek. Nincs áramellátás és folyó víz. Az oktatás szervezését nehezíti a rettenetesen magas osztálylétszám, illetve az alacsony pedagóguslétszám.

Világossá vált számunkra, hogy a jogi szabályozókban leírt, az iskolák számára a fogyatékossgal élő tanulók ellátásához biztosítandó feltételek a valóságban nem elérhetők, a fogyatékossgal élő gyermekek vagy nem tudnak iskolába járni, vagy diagnózis híján ún. spontán integrációban vesznek részt, ahol a tanárok jószándéka mellett sem kapják meg az állapotuknak megfelelő ellátást. Az iskolában dolgozó pedagógusok számos kihívással találkoznak a mindennapi gyakorlatban. Ugyanakkor a súlyosabb fogyatékossgal élő gyermekek nem járnak iskolába, illetve a szociális ellátórendszer hiánya miatt otthoni támogatást sem kapnak, gyakran a helyi közösség általi megbélyegzés és zaklatás miatt otthonukban, a család gondoskodására szorulnak.

A kiutazást követően először a tanórákon vagy szabad tevékenység közben végeztünk megfigyeléseket, majd a fejlesztő csoport két részre, egy szűrő teamre és egy pedagógusokat támogató teamre oszlott.

A program során az 5 általános iskolában 291 gyermek vett részt hallás-, látás-, mozgás- és tanulási képesség szűrésben. A vizsgált gyermekek több mint 50%-ánál derült fény valamilyen rendelleneségre, 103 gyermek esetében fogyatékosagra. A szűrések eredménye rámutatott arra, hogy a különféle környezeti ártalmak (pl. por, tanterem gyenge megvilágítása), valamint a korai szűrések és tanácsadás hiánya vezet számos esetben egy alapvetően jól kezelhető állapotból a súlyosabb felé.

A pedagógusoknak tartott workshopokon 59 pedagógus vett részt; a résztvevők tisztában vannak az inkluzív oktatás elméleti alapjaival, a differenciált oktatás kialakítására készségekkel és alapvető tudással rendelkeznek, ám a körülmények és a magas osztálylétszám, valamint az ehhez szükséges pedagógusok hiánya a gyakorlati megvalósítást gátolják. Ugyanakkor minden iskolában vannak elkötelezett pedagógusok a fogyatékosokkal élő gyermekek oktatására. A workshopok célja SWOT-diagram összeállításával a pedagógusok által vélt erősségek, gyengeségek, lehetőségek és korlátok azonosítása volt, valamint olyan pedagógiai beavatkozások megtervezése, melyek anyagi eszközök hiányában is megvalósíthatók.

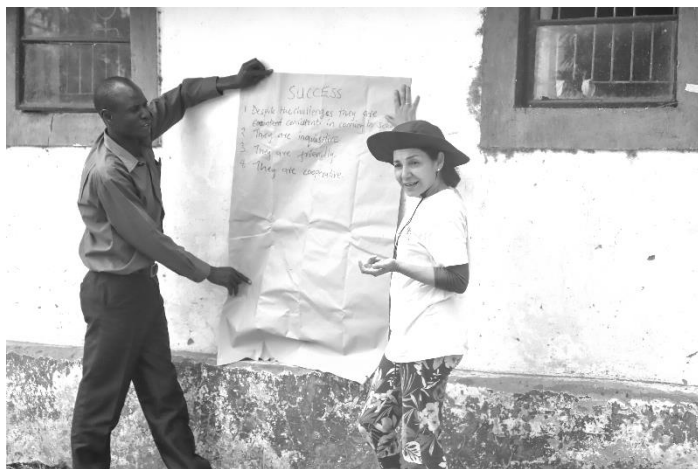
A résztvevő pedagógusok csoportmunkában vitatták meg és állították össze a diagramot, majd az ún. csoportszóvivő mutatta be a csoportmunka eredményét.

Az azonosított legfontosabb erősségek: elköteleződés a tanulók haladása iránt, igény az új ismeretek elsajátítására, képzettség, nyitottság új módszerek megismerésére és kipróbálására.

Az azonosított legfontosabb nehézségek: nagy tanulólétszám, infrastrukturális feltételek hiánya, kompetenciahiány a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelés-oktatása terén, speciális tanulás támogató és segédeszközök hiánya.

Az azonosított legfontosabb lehetőségek: a fejlesztő magyarországi csoporttal való együttműködés, hit, a helyi közösségek támogatása.

Az azonosított legfontosabb korlátok: a helyi közösségek tudáshiánya, anyagi erőforrások hiánya, a fogyatékosokkal élő gyermekekkel szembeni negatív attitűdök.

A szülőknek szervezett tanácsadáson 37 fő vett részt. A szülői beszámolókból kiderült, hogy sem a szociális ellátórendszer, sem az egészségügyi rendszer felől nem érkeznek hozzájuk olyan információk, melyek alapján megfelelő gyakorlat alakulna ki akár a súlyosabb problémák

kialakulásának megelőzése, akár egy adott fogyatékoság kezelése, illetve az ezzel kapcsolatos attitűd kialakítása vonatkozásában.

A program által biztosított összegből tanulást támogató eszközöket és szakkönyveket is vásároltunk, amelyeket helyi civil szereplők segítségével juttatunk el az intézményekhez.

Minden iskolában játékprogramot is megvalósítottunk a tanulókkal, amelyhez Magyarországról vittünk fejlesztő játékokat, amiket az iskoláknak ajándékoztunk. A közösségi aktivitások során a gyermekek megtapasztalhatták fogyatékosággal élő társaik értékeit és erősségeit, valamint lehetőségük nyílt azok segítésére is.

A projekthelyszínről visszatérve online képzésekkel, oktatási segédanyagok helyszínre juttatásával támogatjuk az elért eredmények megerősítését és fenntartását. Amennyiben a projekt további támogatást kap, a helyi szakemberek/erőforrások bevonásával négy

év alatt sikerülhet elindítani egy folyamatot, ami lehetővé teszi a fogyatékos tanulók magasabb szintű támogatását, oktatásuk színvonalának emelését és életminőségük, perspektíváik javulását.

A projekt hatására reményeink szerint a következő évekre tervezett folytatás nyomán a fejlesztés egyre erőteljesebbé válik, melynek során az 5 intézményből egy módszertani központtá alakul és horizontális tudásátadás, valamint hálózatosodás révén valósul meg az inkluzív oktatás elemeinek beépítése a helyi szintű oktatásba.

Fotók: Erdős Attila (ELTE BGGYK)